

Vytěžování dat, cvičení 2: Úvod do RapidMineru

Miroslav Čepek

Evropský sociální fond
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Fakulta elektrotechnická, ČVUT

- ▶ Dnes vám ukážeme jeden z mnoha grafických nástrojů pro data mining (aneb nejen příkazovou řádkou živ je člověk).
- ▶ Existuje několik open-source nástrojů pro datamining.
- ▶ A ten, se kterým si budeme hrát se jmenuje RapidMiner.

- ▶ Rapidminer najdete na adrese <http://rapid-i.com>.
- ▶ Stahovat jej můžete z adresy <http://rapid-i.com/content/view/26/84/lang,en/>.
- ▶ Stáhněte RapidMiner ze stránek výrobce a nainstalujte jej (můžete do školních počítačů nebo, pokud máte, do vašich notebooků – alespoň to nebudete muset dělat doma znovu :))
- ▶ Spusťte jej.

Rapidminer, úvodní obrazovka

http://www.rapid-i.com'."/>

RapidMiner@Miroslav-Cepek-MacBook-Pro.local

File Edit Process Tools View Help

Welcome

New Open Recent Open Open Template Online Tutorial

How to Start...

Step 4:

Issues with Integration, Presentation, Infrastructure?

Don't worry - try our new Business Analytics server **RapidAnalytics!**

"I have downloaded Rapid Analytics and I have to say it is an..."

Rapid-I is Hiring!

rapid-i

Rapid-I is hiring. We are searching for junior consultants for Business Analytics and junior software developers. Please contact us if you are interested and find more information at [http://www.rapid-i.com](#)

Rapidminer, úvodní obrazovka

RapidMiner@Miroslav-Cepek-MacBook-Pro.local

File Edit Process Tools View Help

Welcome

New Open Recent Open Open Template Online Tutorial

How to Start...

Step 4: 1st Click

Issues with Integration, Presentation, Infrastructure?

Don't worry - try our new Business Analytics server **RapidAnalytics!**

"I have downloaded Rapid Analytics and I have to say it is an

Rapid-I is Hiring!

rapid-i

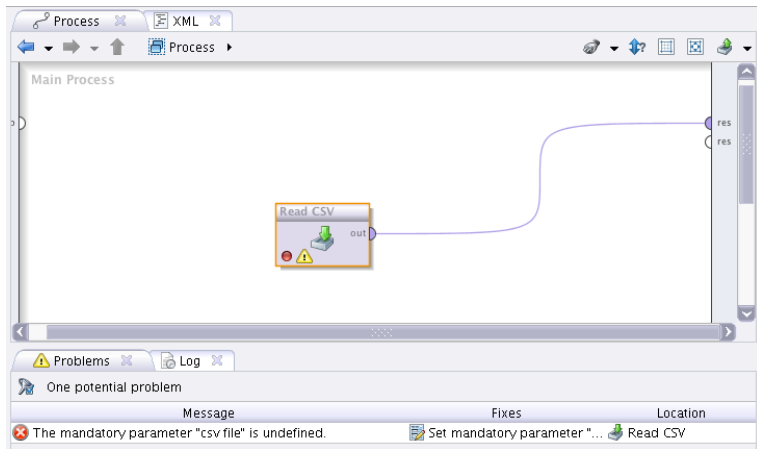
Rapid-I is hiring. We are searching for junior consultants for Business Analytics and junior software developers. Please contact us if you are interested and find more information at [http://www.rapid-i.com](#)

Prvním úkolem je načíst data do RapidMineru.

- ▶ Ze stránek cvičení stáhněte soubor *iris.csv*.
- ▶ V seznamu operátorů vyberte uzel (operátor) *Import > Data > Read CSV* a přetáhněte jej do procesu.
- ▶ Měl by se vám automaticky napojit na výstupní vizualizace.

Načtení dat do Rapidmineru (2)

- Výsledek by měl vypadat přibližně tak, jak ukazuje obrázek:

- Všimněte si také, že Rapidminer vám říká, že jste nezadali povinný parametr (název souboru, který chcete načíst).

- ▶ Napravit tuto chybu můžete buď:
 - ▶ kliknutím na *Set mandatory parameter* v dolní záložce se zprávou o chybě nebo
 - ▶ doplněním hodnoty v záložce *Parameters* nebo
 - ▶ kliknutím na tlačítko *Import Configuration Wizard* v záložce *Parameters*.
- ▶ My si vybereme poslední možnost. Takže klikněte :).

- ▶ Na první obrazovce průvodce vyberte stažený soubor.
- ▶ Druhý krok průvodce se ptá na vlastnosti dat v souboru. Zde nastavte oddělovač sloupců na čárku (comma).
- ▶ Ve třetím kroku vám průvodce jen nabídne náhled na data.
- ▶ A v posledním kroku můžete (zde musíte) vybrat správný typ dat v jednotlivých sloupcích a jejich roli.
 - ▶ U posledního sloupce (class) nastavte typ na *Polynomial* a roli na *label*.
- ▶ A dokončete průvodce.

- ▶ Nyní je již proud v pořádku a můžeme jej spustit pomocí ikonky.

- ▶ Po dokončení zpracování proudu se vás RapidMiner dotáže, zda chcete přepnout do *Result Perspective*.
- ▶ Mezi perspektivami se můžete přepínat pomocí ikonek v panelu nástrojů.

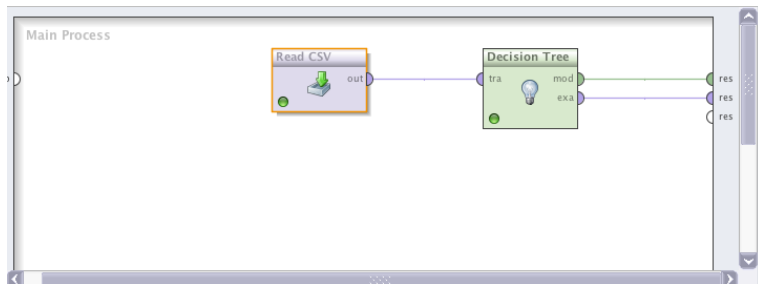

- ▶ Případně z menu *View > Perspectives*.

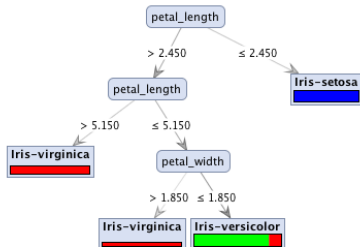
- ▶ V *Result Perspective* získáte jednu záložku za každý výstup připojený na pravý okraj plochy.
- ▶ Aktuálně si zde můžete prohlédnout jednoduchou popisnou statistiku a různé grafické znázornění načtených dat. Vyzkoušejte!
- ▶ Při zkoumání grafického výstupu se podívejte také na bodové grafy (*Scatter plot*) a matici bodových grafů (*scatter plot matrix*).

- ▶ Jedna z jednoduchých modelovacích metod pro učení s učitelem je rozhodovací strom.
- ▶ V principu je to posloupnost otázek, které navigují k rozhodnutí (třídě do které instanci/objekt zařadíte). Pokud jste někdy viděli klíč k určování rostlin, tak to je přesně ono.
- ▶ Podle jakých pravidel se rozhodovací stromy vytváří necháme teď stranou a necháme Rapidminer ať nám nějaký strom vytvoří.
- ▶ Najděte uzel *Modelling > Classification and Regression > Tree Induction > Decision Tree*, přetáhněte jej do proudu.

- ▶ Na vstup připojte výstup uzlu *Read CSV* a výstup připojte na pravou stranu vizualizací.
- ▶ Výsledný proud by pak měl vypadat zhruba takto:

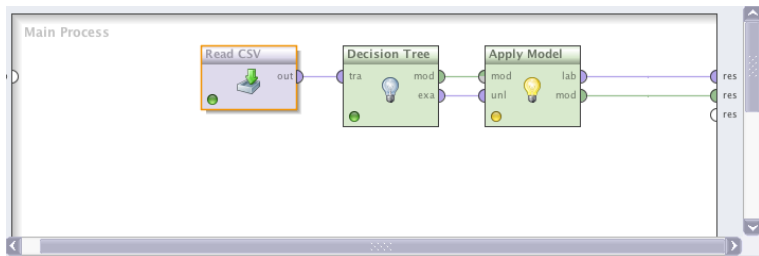
- ▶ Spusťte proud a přepněte se do *Result Perspective*. V záložce věnované modelu byste měli vidět podobný obrázek:

- ▶ Jaké podmínky použil strom pro rozhodování? Dokázali byste tyto podmínky vyjádřit třeba v Javě?
- ▶ Co znamenají ty červené, zelené a modré pruhy v listech?

- ▶ Co teď s hotovým modelem :)?
- ▶ Můžeme jej aplikovat na data
 - ▶ se známou klasifikací a získat tak představu, jak si model vede,
 - ▶ s neznámou klasifikací a získat tak předpokládaný výstup.
- ▶ My zkusíme nejprve aplikovat model na trénovací data.

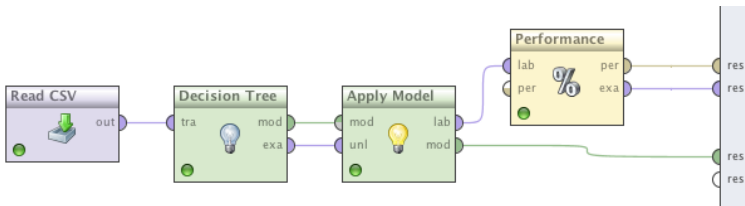
- ▶ Najděte uzel *Modeling > Model application > Apply model* a vložte jej mezi rozhodování strom a pravý "vizualizační" okraj.

- ▶ Spusťte a zjistěte jak vypadá výstup?
- ▶ Které kosatce klasifikuje model špatně?

Zobrazení úspěšnosti modelu na trénovacích datech

- ▶ Kolik procent kosatců je špatně klasifikováno?
- ▶ Abyste je nemuseli počítat ručně, Rapidminer nabízí uzel *Performance*.
- ▶ Zapojte ji tedy na konec proudu a jeho výstup opět přiveďte k pravému okraji.

- ▶ Ve výstupu uzlu performance můžete vidět jednak procento správně klasifikovaných kosatců a druhak matici záměn.
- ▶ Procento správně oklasifikovaných vzorů říká (celkem nepřekvapivě), v kolika procentech se povedlo modelu zařadit vzor (kosatec) do správné třídy.
- ▶ Matice záměn říká do kterých tříd model klasifikoval jaké množství instancí a jak je to s nimi ve skutečnosti.

Přesnost modelu (procento správně určených kosatců)

accuracy: 94.67%				Jak je to doopravdy	
	true Iris-setosa	true Iris-versicolor	true Iris-virginica	class precision	
pred. Iris-setosa	50	0	0	100.00%	
pred. Iris-versicolor	0	50	8	86.21%	
pred. Iris-virginica	0	0	42	100.00%	
class all	100.00%	100.00%	84.00%		

Co predikuje rozhodovací strom

- ▶ **POZOR** – procento úspěšně klasifikovaných vzorů (v tomto případě kosatců) vůbec neříká, jak moc je model dobrý. Ještě navíc, když testujeme model na datech, na kterých jsme jej učili!
 - ▶ Je to jako kdybychom vám dali otázky dopředu a pak se na ně ptali. Tím bychom vás nezkoušeli z látky, ale z toho, jak si umíte zapamatovat správné odpovědi.
 - ▶ A pak vás i jen trochu jinak formulovaná otázka dokonale zmáte, stejně tak může model zmást trošku jiný vzor (kosatec).
- ▶ Tomu se lze čelit například tím, že vytvořený modelu necháte oklasifikovat data, která doposud neviděl – tzv. testovací množinu.
- ▶ Tím získáte trochu lepší představu, jak je model dobrý. (Ale existují i další techniky, o kterých si řekneme v průběhu semestru).

2. zápočtová úloha - zadání

- ▶ Na stránkách předmětu si vyberete data, která budete zpracovávat v programu Rapidminer a z výstupů Rapidmineru vytvoříte krátký report.
- ▶ Váš proud by měl dělat zhruba následující:
 - ▶ Načte vaše vybraná a stažená data.
 - ▶ Rozdělí data na trénovací a testovací množinu v poměru 2:1 (operátor *Split Data*).
 - ▶ Vytvoříte rozhodovací strom z trénovacích dat.
 - ▶ Zjistěte chybu vytvořeného stromu na trénovacích a testovacích datech.

2. zápočtová úloha - obsah reportu

Váš report by měl obsahovat následující výstupy z Rapidmineru:

- ▶ Základní statistiku vstupních dat (pro každý sloupec průměr, rozptyl pro číselné atributy, počty hodnot pro nominální). Můžete přidat i bodové grafy nebo matici bodových grafů (scatter plot nebo scatter plot matrix), případně jiné grafy, pokud se vám budou zdát užitečné.
- ▶ Vizualizaci rozhodovacího stromu (obrázek) a tento strom přepsaný do formy if-then podmínek (použijte Javovskou nebo Matlabovskou syntaxi).
- ▶ Matici záměn (confusion matrix) pro trénovací a testovací data, přesnost klasifikace a krátký komentář, jestli se vám zdá přesnost (accuracy) dostatečná, případně která třída přesnost kazí.

- ▶ Stránky Rapidmineru: <http://rapid-i.com>
- ▶ Video tutoriály, základní práce s RapidMinerem:
<http://rapid-i.com/content/view/189/212/lang,en>
- ▶ Uživatelský manuál v PDF http://sourceforge.net/projects/rapidminer/files/1.%20RapidMiner/5.0/rapidminer-5.0-manual-english_v1.0.pdf/download